

Dr. Zehra BADAĞ

İstanbul Ticaret Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ticaret Hukuku ABD Öğretim Üyesi

**TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE
ANONİM ŞİRKETTE
PAY SAHİBİNİN KÂR PAYI HAKKI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	XI
KISALTMALAR LİSTESİ	XXI
GİRİŞ	1
I. Konunun Takdimi	1
II. Konunun Sınırlandırılması	7

BİRİNCİ BÖLÜM ŞİRKETLER HUKUKUNDA KÂR PAYI HAKKI

§ 1. ŞİRKETLER HUKUKUNDA KÂR PAYI HAKKI	9
I. Genel Olarak	9
II. Şahıs şirketlerinde	12
A. Adi Şirkette	12
B. Kollektif Şirkette	14
C. Adi Komandit Şirkette	16
III. Sermaye Şirketlerinde	16
A. Limited Şirkette	16
B. Anonim Şirkette	18
IV. Anonim Şirketlerde Kâr Payının Tarihsel Gelişimi	19

A. 1850 tarihli Kanunname-i Ticaret.....	19
B. 1926 tarihli 856 sayılı Ticaret Kanunu	21
C. 1956 tarihli 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu	24
D. 1981 tarihli 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu.....	27
E. 2011 tarihli 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu	29
1. Genel olarak	29
2. Yedek Akçeler	32
3. Temel Kâr Payı	33
4. İkinci Temettü (İkinci Kâr Payı)	35
F. 2012 tarihli 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu.....	35
G. Mukayeseli Hukuk.....	42
1. İsviçre Hukuku.....	42
2. Alman Hukuku	45
3. Avrupa Birliği Hukuku.....	48

İKİNCİ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKETTE PAY SAHİBİNİN KÂR PAYI HAKKI

§ 2. KÂR VE KÂR PAYI HAKKI KAVRAMI	51
I. Kâr Kavramı	51
A. Dönem Kârı (Ticari Kâr).....	53
B. Net Dönem Kârı	60
C. Dağıtılabılır Kâr.....	62
II. Kâr Payı Hakkı Kavramı.....	63
A. Tanımı.....	63
B. Çeşitleri.....	67
1. Net Dönem Kârı Bakımından Çeşitleri	69
a. Giriş	69
b. Pay Sahibinin Temel Kâr Payı Hakkı (Birinci Temettü)	70

c. Pay Sahibinin İkinci Kâr Payı Hakkı (İkinci Temettü)	73
2. Geçmiş Yıllarda Biriken ve Tasarruf Edilebilir Fonlardan Dağıtılacak Kâr	74
§ 3. KÂR PAYI HAKKININ HUKUKİ NİTELİĞİ	76
I. Genel Olarak	76
A. Bireysel Hak Niteliği	77
B. Mali Hak Niteliği	77
C. Şarta Bağlı Alacak Hakkı Niteliği	78
II. Kâr Payı Hakkının Vazgeçilmez ve Müktesep Hak Nitelikleri	79
A. Vazgeçilmez Hak Niteliği	79
1. Genel Olarak	79
2. Temel Kâr Payı Hakkı Bakımından	82
B. Müktesep Hak Niteliği	89
1. Pay Sahibinin İkinci Kâr Payı Hakkı Bakımından	89
2. Esas Sözleşme ile Müktesep Hak Oluşturulması	93
a. Kuruluş Esas Sözleşmesi ile Müktesep Hak Oluşturulması	95
b. Esas Sözleşmenin Değiştirilmesi ile Müktesep Hak Oluşturulması	96

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KÂR PAYININ TESPİTİ, DAĞITIMI VE YEDEK AKÇELERİN İLİŞKİSİ

§ 4. ANONİM ŞİRKETTE YEDEK AKÇE KAVRAMI	97
I. Yedek Akçe Kavramı	97
A. Genel Olarak	97
B. Tanımı ve Fonksiyonları	98
C. Sınıflandırılması ve Kullanılması	102
1. Genel Olarak	102
2. Kanuni Yedek Akçeler	104

a.	Genel Kanuni Yedek Akçenin Birinci Ayrımı	105
i.	Genel olarak	105
ii.	Esas sözleşme ile kanuni oranları artırılmış yedek akçenin kanuni yedek akçe olup olmadığı.....	111
b.	Genel Kanuni Yedek Akçenin İkinci Ayrımı	113
i.	Genel olarak	113
ii.	Kârdan pay alacak kişilere dağıtılacak tutar üzerinden ayrılacak yedek akçe	114
iii.	İstisna	119
c.	Genel kanuni yedek akçenin diğer kaynakları.....	121
d.	Anonim şirketin iktisap ettiği kendi pay senetleri için ayrılan yedek akçe.....	121
i.	Genel olarak	121
ii.	Karşılıklı iştirak	131
iii.	Finansal yardım yasağı.....	134
e.	Kanuni Yedek Akçenin Kullanılması	135
i.	Genel Olarak.....	135
ii.	Zararın kapatılması.....	136
3.	İrâdi Yedek Akçeler	140
a.	Genel Olarak.....	140
b.	Esas Sözleşmeye Göre Ayrılan İrâdi Yedek Akçeler.....	141
i.	Genel Olarak.....	141
ii.	Kanuni yedek akçe oranını veya tavanını artıran esas sözleşme hükümleri ile ayrılan yedek akçeler.....	142
iii.	Esas sözleşme ile ayrılan diğer yedek akçeler.....	146
iv.	Çalışanlar ve işçiler yararına esas sözleşme ile kabul edilen yedek akçeler	146
c.	Genel Kurul Kararı ile Ayrılan İrâdi Yedek Akçeler (Olağanüstü Yedek Akçeler)	148
i.	Genel Olarak.....	148
ii.	Ayrılması.....	151
d.	İrâdi Yedek Akçelerin Kullanılması	156
II.	Pay Sahibinin Kâr Payı Hakkı ile Yedek Akçeler Arasındaki İlişki.....	158
§ 5.	KÂR PAYININ TESPİTİ VE DAĞITILMASI	163

I. Pay Sahibinin Kâr Payının Tespiti	163
A. Genel Olarak.....	163
1. Bilançonun Hazırlanması.....	165
2. Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerde Finansal Tabloların Denetimden Geçmesi.....	166
3. Kâr Payının Tespit Edilemeyeceği Haller	167
a. Bilançonun Hazırlanamaması.....	167
b. Bilanço Görüşmelerinin Ertelenmesi.....	170
4. Kıst-el Yevm Tartışması.....	171
B. İlgili Hesap Dönemine Ait Bilançoda Net Dönem Kârı Olması Halinde Kârın Tespiti	175
1. Temel Kâr Payı Hakkının Tespiti	175
2. İkinci Temettünün Tespiti	176
C. İlgili Hesap Dönemine Ait Bilançoda Net Dönem Kârı Olmaması Halinde Kârın Tespiti	177
1. Esas Sözleşme ile Düzenlenmiş Bir Müktesep Kâr Payı Hakkı Varsa.....	177
2. Esas Sözleşme ile Düzenlenmiş Bir Müktesep Kâr Payı Hakkı Yoksa	179
II. Pay Sahibinin Kâr Payının Dağıtılabılme Şartları	179
A. Genel olarak.....	179
1. İlgili Hesap Dönemine Ait Bilançoda Net Dönem Kârı Olması Halinde Kâr Dağıtımını.....	182
a. Temel kâr payının dağıtımını.....	184
b. İkinci temettü dağıtımını.....	184
2. Serbestçe Tasarruf Edilebilir Yedek Akçelerden ve Geçmiş Yıllarda Dağıtılmayarak Aktarılan Birikmiş Kârlardan Kâr Payı Dağıtımını.....	185
a. İlgili hesap dönemine ait bilançoda net dönem kârı yoksa	185
b. İlgili hesap dönemine ait bilançoda yeterli oranda net dönem kârı yoksa	188
B. Şartları.....	190

1. Temel Kâr Payının Ayrılması ve Dağıtılması.....	190
a. Genel Kurul Kararı	190
b. Pay Sahibinin Kâr Üzerindeki Temel Kâr Payı Hakkını Talep Edebilmesi için Genel Kurulun Kâr Dağıtım Kararı Vermesinin Zorunlu Olup Olmadığı	193
i. Gündemde kâr dağıtımını hakkında madde olması halinde.....	194
ii. Gündemde kâr dağıtımını hakkında madde olmaması halinde.....	195
2. İkinci Temettünün Ayrılması ve Dağıtımını.....	198
§ 6.KÂR PAYININ ÖDENMESİ.....	200
I. Ödenme Biçimi ve Zamanı	200
A. Genel Olarak.....	200
B. Temel Kâr Payının Ödenme Biçimi ve Zamanı	202
1. Ödenme Biçimi.....	202
a. Payın devri halinde ödemenin kime yapılacağı sorunu	202
b. Esas sözleşmede hüküm varsa	205
c. Genel kurulun ödeme biçimine ilişkin kararı varsa	205
d. Genel kurulun ödeme biçimine ilişkin kararı yoksa	206
2. Ödenme Zamanı.....	207
a. Esas sözleşmede hüküm varsa	207
b. Genel kurulun ödeme zamanına ilişkin kararı varsa	208
c. Genel kurulun ödeme zamanına ilişkin kararı yoksa	208
C. İkinci Temettünün Ödenme Biçimi ve Zamanı.....	209
1. Ödenme Biçimi.....	209
a. Esas sözleşmede hüküm varsa	209
b. Genel kurulun ödeme biçimine ilişkin kararı varsa	210
c. Genel kurulun ödeme biçimine ilişkin kararı yoksa	210
2. Ödenme Zamanı.....	211
a. Esas sözleşmede hüküm varsa	211

b. Genel kurulun ödeme zamanına ilişkin kararı varsa	212
c. Genel kurulun ödeme zamanına ilişkin kararı yoksa	212
II. Talep Zamanaşımı ve Süresinde Talep Edilmeyen Kâr Payının Akıbeti.....	213
A. Genel Olarak	213
B. Süresinde talep edilmeyen kâr payı.....	214
C. Talep zamanaşımı.....	215

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
KÂR PAYI HAKKININ KISITLANMASI
VEYA ORTADAN KALDIRILMASI İLE KÂR
PAYI HAKKININ İHLALİ VE BUNA KARŞI
KORUNMA YOLLARI

§ 7. PAY SAHİBİNİN KÂR PAYI HAKKININ KISITLANMASI VEYA ORTADAN KALDIRILMASI	219
I. Genel Olarak.....	219
II. Kanun ile Kısıtlanması veya Kaldırılması.....	220
A. 6102 sayılı TTK	220
B. Mevzuatlardaki Düzenlemeler	221
III. Esas Sözleşme ile Kısıtlanması veya Kaldırılması	224
A. Temel Kâr Payı Bakımından.....	224
B. İkinci Temettü Bakımından	226
1. Kârda İmtiyazlı Paylar	228
2. Yönetim Kurulu Üyelerinin Kazanç Payları	230
a. Yönetim Kurulu Üyelerinin Kazanç Payına Hak Kazanma Koşulları.....	231
i. Esas Sözleşme ile İhtiyari Yedek Akçe Tesis Edilmiş Olması Halinde	233
ii. Esas Sözleşme ile Kâr Üzerinde Müktesep Hak Tesis Edilmiş Olması Halinde.....	234

iii. Esas Sözleşme ile Kazanç Payı için Oran Öngörülmemesi	235
b. Esas Sözleşme Değişikliği ile Kazanç Payının Öngörülüp Öngörülemeyeceği	237
3. Kâra Katılan Diğer Kimseler	237
a. İşçiler	237
b. İntifa Senedi Sahipleri	239
i. Kurucu İntifa Senetleri.....	239
ii. İntifa Senetleri	242
c. Tahvil Sahipleri	243
IV. Genel Kurul Kararı ile Kısıtlanması veya Kaldırılması	244
A. Genel Olarak	244
B. Temel Kâr Payı Hakkı Bakımından	245
C. İkinci Temettü Bakımından	246
1. Genel Olarak.....	246
2. Biçimsel Şartlar	246
a. Gündem	246
b. Bağımsız Denetçi Raporunun Alınması	248
c. Bakanlık Temsilcisinin Toplantıda Hazır Olması ...	248
i. Kuruluşu Bakanlık İznine Tabi Şirketlerde.....	248
ii. Kuruluşu Bakanlık İznine Tabi Olmayan Şirketlerde.....	249
d. Toplantı ve Karar Nisabı	249
3. Esasa İlişkin Şartlar.....	251
a. Esas Sözleşme Hükümlerine Uygunluk.....	251
i. Pay Sahipleri Açısından.....	251
ii. Kâra Katılacak Kişiler Açısından.....	252
iii. Esas Sözleşmesel (İhtiyari) Yedek Akçe Açısından	252
b. Ortaklık ve Pay Sahipleri Menfaati	252
c. Dürüstlük Kuralı	253
V. Yönetim Kurulu Kararıyla Kısıtlanması veya Ortadan Kaldırılması	254
A. Kayıtlı Sermaye Sistemi	254

B. Esas Sermaye Sistemi	255
1. Kâr payının oluşması	255
2. Kâr payının dağıtımı	256
§ 8. PAY SAHİBİNİN KÂR PAYI HAKKININ İHLALİ VE BUNA KARŞI KORUNMA YOLLARI	258
I. Genel Olarak.....	258
II. Yokluk ve Butlanın Tespiti Davası.....	263
A. Temel Kâr Payı.....	263
B. İkinci Temettü.....	265
III. İptal Davası	266
A. Kanuna Aykırılık	268
1. Temel Kâr Payı.....	268
2. İkinci Temettü.....	269
B. Esas Sözleşmeye Aykırılık	269
1. Temel Kâr Payı.....	269
2. İkinci Temettü.....	270
C. Dürüstlük Kuralına Aykırılık	271
1. Temel Kâr Payı.....	271
2. İkinci Temettü.....	274
IV. Alacağın Tespiti ve İfa Davası.....	276
A. Temel Kâr Payı.....	276
B. İkinci Temettü.....	277
V. Haklı Sebep Fesih Davası.....	278
A. Temel Kâr Payı.....	278
B. İkinci Temettü.....	278
VI. Sorumluluk Davası.....	279
SONUÇ.....	287
KAYNAKÇA	291